

AB-105

April-2025

M.Com., Sem.-IV

507 : HRM

(Human Resource Management)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1.	માનવ સંસાધન સંચાલનની વ્યાખ્યા આપી તેના ઉદ્દેશો સમજાવો.	14
	અથવા	
1.	માનવ સંસાધન સંચાલનનું પર્યાવરણ સમજાવો.	14
2.	કાર્યરચનાની વ્યાખ્યા આપો અને તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.	14
	અથવા	
2.	કારકિર્દી આયોજનની પ્રક્રિયા સમજાવો.	14
3.	આનુષંગિક લાભો (Fringe benefits)ના ઉદ્દેશો અને પ્રકારો સમજાવો.	14
	અથવા	
3.	કર્મચારી સુરક્ષાનો અર્થ અને કર્મચારી સુરક્ષા કાર્યક્રમના લક્ષણો સમજાવો.	14
4.	ઔદ્યોગિક શિસ્તનો અર્થ સમજાવો અને ઔદ્યોગિક ગેરશિસ્તના કારણો સમજાવો.	14
	અથવા	
4.	મજૂરસંઘનો અર્થ આપી, ભારતીય મજૂરસંઘ સમક્ષના પડકારો સમજાવો.	14
5.	બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈપણ સાત)	14
	(1) વિશ્વાસ _____ દ્વારા પ્રભાવિત થાય છે.	
	(a) નૈતિક ધોરણો	(b) વ્યક્તિત્વ
	(c) સંસ્કૃતિ	(d) જીવનની ફિલસૂફી
	(2) ચોક્કસ કાર્યનો અભ્યાસ કરી તેની માહિતી એકત્રિત કરવી એટલે _____ .	
	(a) કાર્ય વર્ણન	(b) કાર્ય સમૃદ્ધિકરણ
	(c) કાર્ય વિશ્લેષણ	(d) કાર્ય વિસ્તૃતીકરણ

- (3) નીચેનામાંથી કયો કાર્ય-જરૂરિયાતનો નથી ?
- (a) યોગ્ય ભરતી (b) તાલીમનું આયોજન
(c) પડતર ઘટે (d) કામદાર ફેરબદલી ઘટે
- (4) કર્મચારી પરિચયમાં નીચેના પૈકી કઈ બાબતોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (a) કાર્યનો પરિચય (b) સહકર્મચારીનો પરિચય
(c) સંચાલકોનો પરિચય (d) વ્યવસ્થાતંત્રનો પરિચય
- (5) નીચેના પૈકી કયા ઉદ્દેશ સાથે કારકિર્દી આયોજનને સંબંધ નથી ?
- (a) બઢતીની તકો (b) કર્મચારી ફેરબદલી દરમાં ઘટાડો
(c) ઊંચો પગાર આપવો (d) માનવ સંસાધનનો વિકાસ
- (6) નીચેના પૈકી કર્મચારીઓની કામગીરી મૂલ્યાંકન સમયે કઈ બાબત ધ્યાનમાં લેવાતી નથી ?
- (a) નિયમિતતા (b) કુશળતા
(c) વ્યક્તિત્વ (d) અનુભવ
- (7) નીચેના પૈકી કયું પગથિયું એ વેતન પ્રોત્સાહન આયોજનમાં ધ્યાનમાં લેવાતું નથી ?
- (a) હેતુ નિર્ધારણ (b) લક્ષ્યાંકોના ભાગ પાડવા
(c) તાલીમ અને વિકાસ (d) કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરવું
- (8) નીચે આપેલ પૈકી કયો વિકલ્પ કલ્યાણ માપદંડના ધોરણ સાથે સંબંધિત નથી ?
- (a) વધુ કાર્યક્ષમતા (b) સમયસર પરિણામ
(c) વેચાણમાં વધારો (d) નૈતિકતામાં વધારો
- (9) સામૂહિક સોદાગીરીની સફળતા માટેની પૂર્વશરતોમાં કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (a) શક્તિશાળી મજૂરસંઘો (b) સરકારનું યોગ્ય વલણ
(c) શિક્ષિત કામદારો (d) મજૂરસંઘને માન્યતા
- (10) ઉદ્યોગમાં કર્મચારીની ગેરશિસ્ત અટકાવવા માટે સંચાલકીય પગલામાં કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (a) મૌખિક ચેતવણી (b) લેખિત નોટિસ
(c) કર્મચારીને છૂટો કરવો (d) કર્મચારીનો અપકર્ષ

AB-105

April-2025

M.Com., Sem.-IV

507 : HRM

(Human Resource Management)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) All questions carry equal marks.

1. Define HRM and explain objectives of HRM. 14
OR
1. Explain environment of HRM. 14
2. Define Job design and explain importance of Job design. 14
OR
2. Explain the stages (procedure) of career planning. 14
3. Explain objectives and forms of fringe benefits. 14
OR
3. Explain meaning of employee safety & features of employees safety programme. 14
4. What is industrial discipline and explain causes of industrial indiscipline. 14
OR
4. Explain meaning of trade union and challenges faced by Indian trade union. 14
5. Multiple choice questions : (Any 7) 14
- (1) Trust is influenced by _____.
- (a) Ethical standards (b) Personality
(c) Culture (d) Philosophy of life
- (2) The process of studying and collecting information relating to a specific job is called _____.
- (a) Job specification (b) Job enrichment
(c) Job analysis (d) Job enlargement

- (3) Which of the following is not an advantage of job requirement ?
- (a) Right recruitment (b) Planning of training
(c) Cost decreased (d) Labour turnover decreased
- (4) Which matter is not included in the employee orientation ?
- (a) Introduction of Job (b) Introduction of Co-worker
(c) Introduction of Directors (d) Introduction of Administration
- (5) Career planning is not related with _____.
- (a) Promotion opportunities (b) Reduce labour turnover rate
(c) Providing high salary (d) Development of H.R.
- (6) Which element is not considered in the performance evaluation of an employee ?
- (a) Regularity (b) Expertise
(c) Personality (d) Experience
- (7) Which is not a stage of incentive planning process ?
- (a) Setting the objectives (b) Sharing the goals
(c) Training and development (d) Evaluating the performance
- (8) Which one is not related with the merits of welfare measures ?
- (a) High efficiency (b) Timely results
(c) Increase the sale (d) Boost the morale
- (9) Which is not included in the preconditions for the success of collective bargaining ?
- (a) Strong trade union (b) Proper attitude of government
(c) Educated workers (d) Recognition of trade union
- (10) To prevent employee indiscipline in industry which is not considered in managerial step ?
- (a) Oral warning (b) Written notice
(c) Retrench employee (d) Demotion of an employee
-